

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för mänskliga rättigheter och
diskrimineringsfrågor

Minnesanteckningar från sakråd om det fortsatta arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 5 februari 2024

Ett tiotal representanter från olika civilsamhällesorganisationer samt ett tiotal representanter för Regeringskansliet närvarade på ett sakråd om det fortsatta arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter den 5 februari 2024.

Inledning och upplägg

Paulina Brandberg, jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsminister, inledde mötet med att hälsa välkomna och informerade om att sakrådet syftade till att vara startskottet för regeringens arbete med att ta fram en ny handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

Martin Andreasson, statssekreterare åt statsrådet Brandberg, ledde därefter resterande del av mötet som inleddes med en bordsrunda som följdes av en diskussion.

Nedan följer en översiktlig sammanfattning av det som representanterna för organisationerna lyfte fram under sakrådet.

Organisationernas synpunkter och inspel

Ett försämrat säkerhetsläge och minskat demokratiskt utrymme

Många representanter för organisationerna vittnade om att de upplever ett försämrat säkerhetsläge för hbtqi-personer och hbtqi-organisationer i samhället. Flera av representanterna betonade att deras medlemmar upplever en ökad hotbild och diskriminering i vardagen. Representanterna uttryckte att man upplever att det demokratiska utrymmet minskat under de senaste

åren och risken för självcensur som en följd av den ökade oron påtalades som ett särskilt demokratiskt hot. Behovet av lokalt brottsförebyggande arbete betonades.

Några tog upp att förtroendet för samhället bland transpersoner är lågt samt att det är viktigt att regeringen tydligt tar ställning mot transfobin.

Samtidigt påpekade några att det är enstaka grupper i samhället som är anledningen till den ökade hotbilden men att samhällets inställning till hbtqi-personer i stort fortsatt upplevs som positiv.

Vidare betonades vikten av att förståelsen för att hbtqi-personers rättigheter är mänskliga rättigheter framgår tydligt i den nya handlingsplanen samt att den multipla diskrimineringen som vissa drabbas av belyses.

Behov av ökad kompetens inom framför allt vården

Flera påpekade behovet av att förkorta värdköerna för transpersoner samt behovet av att stärka kunskapen om transpersoner inom vården. Den psykiska ohälsan samt risken för suicid bland transpersoner lyftes särskilt.

Det framhölls att korrekt och uppdaterad kunskap hos de som arbetar i vården och andra relevanta professioner är en viktig förutsättning för att hbtqi-personer ska få ett bra bemötande. Representanterna lyfte att det behövs både en förändrad inställning inom vården och andra professioner, en ökad kompetens och utökade resurser för att åstadkomma denna förändring. Behovet av kunskapshöjning om könsdysfori lyftes särskilt.

Det framfördes även att hälsofrämjande insatser borde lyftas fram som ett perspektiv i den nya handlingsplanen, särskilt avseende sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det påpekades att ambitionshöjningar behövs inom området.

Behov av kunskapshöjande insatser i skolan och i samhället i stort

Skolan nämndes återkommande som ett särskilt viktigt område för förändring. Flera representanter lyfte behovet av kunskapshöjande insatser i skola och fritidsverksamhet, genom bland annat uppdaterade läromedel och kompetensutveckling för lärare. För att skolorna ska kunna utföra sitt värdegrundsuppdrag behöver en satsning på undervisningsmaterial ske på ett

nationellt plan, så att undervisningen såväl som materialet speglar hbtqi-personer på ett korrekt och respektfullt sätt.

Ett antal representanter påpekade behovet av att höja den generella ambitionsnivån i arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter, genom att inte enbart prata om avsaknad av diskriminering och hatbrott utan snarare flytta fram positionerna och prata om främjandearbete. Några efterlyste även konkreta åtgärder för att motverka diskriminering i arbetslivet.

Inom ramen för ökad kunskap betonades även de hbtqi-strategiska myndigheternas viktiga roll och önskemål om en tydligare samordningsroll framfördes. Det framfördes även förslag på att bland annat inrätta ett nytt kunskapscentrum för att stärka samordningen, driva på politiken och höja kompetensen, särskilt bland myndigheter på statlig, regional och lokal nivå.

Behov av trygga mötesplatser och förstärkt och långsiktig finansiering

Behovet av trygga mötesplatser och tillgång till lokaler för organisationernas kärnverksamhet påpekades ett flertal gånger. Den positiva effekten för unga med tillgång till t.ex. fritidsverksamheter med hbtqi-profil lyftes fram.

Flera av representanterna för organisationerna nämnde att civilsamhället utför en stor del av arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter och således behöver både stärkta och mer långsiktiga medel för att fortsatt säkra detta arbete.

Behov av moderniserad könstillhörighetslagstiftning och förbud mot omvändelseförsök

Flera representanter underströk vikten av att få en ny, moderniserad könstillhörighetslagstiftning på plats så snart som möjligt.

Behov av förbud mot omvändelseförsök lyftes även av några av organisationerna. En representant tog upp att det förekommer omvändelseförsök inom flera kristna församlingar och framförde att det borde finnas högre krav på religiösa ledare och krav för ekonomiska bidrag.

Övrigt

Andra frågor som lyftes under sakrådet gällde bland annat diskursen om våld i nära relationer och hur benämningen mäns våld mot kvinnor riskerar att bli

problematisk. En representant tog även upp frågan om svenskt internationellt bistånd som även hbtqi-organisationer arbetar med och sade att det är viktigt att Sverige fortsätter vara ett föregångsland på området .

Avslutning

Statssekreterare Andreasson tackade för medskicken och betonade att dialoger med civilsamhället är av stor vikt för regeringens fortsatta arbete för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Tidsplanen för arbetet med handlingsplanen är att beslut ska kunna tas under hösten. Statssekreterare Andreasson avslutade med att betona att hbtqi-organisationerna har en viktig roll i det fortsatta arbetet mot att tillsammans nå det självklara målet, ett samhälle där alla har samma rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.